

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

Už kiekvieno kalno viršūnės slypi dar aukštesnis kalnas...

2013-04-04

ŽURNALAS: Muzikos Barai

TEMA: Muzika. Gitaristai

AUTORIUS: Rasa Aukštuolytė

DATA: 2013-04

Už kiekvieno kalno viršūnės slypi dar aukštesnis kalnas...

Rasa Aukštuolytė

Kupini kūrybinio entuziazmo, naujų idėjų ir noro muzikuoti būtent savo šalyje du jauni perspektyvūs Lietuvos gitaristai Jonas Kublickas (klasikinę gitarą ir liutnią studijuojantis Austrijoje) ir Andrius Masilionis (flamenko gitaros meno besimokantis Ispanijoje) šiemet žada naują projektą „Confero de Música“. Įvairių Lietuvos miestų klausytojus jie ketina ne tik nustebinti nauju, negirdėtu flamenko gitaros bei liutnios deriniu, bet ir pateikti visiškai savitą baroko muzikos interpretaciją. Su atlikėjais kalbamės apie muziką, naująjį projektą, studijas užsienyje.

- Kaip kiekvieno jūsų gyvenime atsirado gitara?

Jonas Kublickas: Pradėjęs lankyti pirmą klasę, kartu su vyresniuoju broliu buvau nuvestas į tautinių šokių kolektyvą, kuriame savęs neatradau, tad pasirinkau klasikinę gitarą. Būdamas dešimties metų įstojau į Panevėžio muzikos mokyklą pas mokytoją Raimundą Januševičių, vėliau mokiausi pas Baltijos gitarų kvarteto atlikėją Sergejų Kriniciną Kaune. Dalyvavau nacionaliniuose ir tarptautiniuose klasikinės gitaros konkursuose. Sėkmė lydėjo Tarptautiniame konkurse „Gitarų talentai 2007“ Čekijoje, Brno: po jo žiuri narės prof. Marijos Isabelos Siewers buvau pakviestas klasikinę gitarą studijuoti parengiamajame Zalcburgo „Mozarteumo“ universiteto kurse. Būdamas 16 metų sėkmingai išlaikiau stojamuosius egzaminus į bakalauro studijas ir šiuo metu jas tęsiu pasaulinio lygio atlikėjo bei pedagogo prof. Elioto Fisko klasikinės gitaros klasėje Zalcburge, Austrijoje.

Andrius Masilionis: Mano istorija panaši. Turiu vyresnę sesę, kuri mane, darželinuką, pradėjo vedžioti į visokiausius užsiėmimus - nuo karatė iki krepšinio. Po to buvau nuvestas į muzikos mokyklą, bet turbūt per menkai norėjau į ją patekti, tad

priimtas nebuvo. Aštuonerių Pakruojyje pradėjau privačiai mokytis pas universalų muziką ir improvizatorių Romualdą Klupšą. Nuo to laiko ir gimė amžina meilė-neapykanta šiam instrumentui. Kartu su Romualdu koncertuodami ir vienas iš kito mokydamesi, bendradarbiavome daugiau nei dešimtmetį. Jam esu dėkingas už daugelį laimėjimų konkursuose, festivaliuose ir savo kaip asmenybės bei muzikanto brendimą tuo laikotarpiu. Būdamas 12 metų susidomėjau flamenko menu ir nuo to laiko susižavėjimas, noras atsidurti šioje kultūroje tik augo. Baigęs mokyklą išvažiavau mokytis į flamenko meno žemę - Andalūziją, ten dvejus metus studijavau Sevilijos flamenko meno akademijoje „Fundacion Cristina Heeren De Arte Flamenco“, kur supratau, kad už kiekvieno kalno viršūnės slypi dar aukštesnis kalnas.

- Tačiau šiandien mokaisi Kordobos konservatorijoje. Ar galėtum palyginti mokymąsi šiose skirtingose vietose?

A. M.: Mokydamasis Sevilijoje, visą dėmesį galėjau skirti svarbiausiam dalykui - gitarai, akompanavimui dainai ir šokiui. Kartu su įstojimu į konservatoriją mano pasaulyje pasirodė ir natos - iki tol jų nepažinau. Supratau, kiek daug dar nežinau ir kaip šis žinojimas praturtina: tai suteikia galimybę pažinti kitą muzikos pusę, pamatyti kitų spalvų, naujai pažvelgti ir į pačią gitarą. Po dvejų metų, praleistų Sevilijoje, mokymasis Andalūzijoje, Kordobos Rafaelio Orozco konservatorijoje (Superior de Música „Rafael Orozco“ de Cordoba), atrodo nelengvas, nes čia jis akademiškesnis. Tačiau man labai įdomu, jaučiu pažinimo džiaugsmą.

Kita vertus, flamenko gitara nėra akademinis dalykas: čia nėra natų, preciziškai užrašytų kūrinių. Nors pastaruoju metu šis žanras vis labiau veržiasi į akademinį pasaulį (mokomasi flamenko harmonijos ir pan.), galima įgyti vertingų žinių, gauti konservatorijos diplomą, tačiau geru gitaristu taip netampama.

- Jonai, Tu groji ne tik gitara, bet ir liutnia. Kaip susidomėjai šiuo instrumentu?

J. K.: Dar prieš pradėdamas studijas Zalburge svajojau apie galimybę giliau pažinti senovinę muziką, o ypač prisiliesti prie renesanso instrumentų karaliene tituluojamos liutnios. Renesanso ir baroko epochose šis instrumentas buvo laikomas ir prestižiniu, ir populiariu. Jo konstrukcija iki šiol visiškai nepakitusi, liutnia yra subtilumo, trapumo ir unikalios skambesio etalonas. Labiausiai liutnią į rankas paimti paskatino tai, jog klasikinės gitaros repertuare yra liutnios meistrų Johno Downlando, Luiso Milano kūrinių: jų atlikimas šiais dviem instrumentais gerokai skiriasi dėl jau minėto liutnios konstrukcijos trapumo, dvigubų stygų bei jų įtampos skirtumų ir kt. Džiaugiuosi „Mozarteume“ sutikęs liutnios dėstytoją prof. Hansą Brüderlį ir pasinaudojęs studijų suteikta galimybe išbandyti bei pažinti šį unikalų instrumentą.

- Kada ir kaip judu susipažinote? Kaip pradėjote groti kartu?

A. M.: Su Jonu susipažinome renginyje „Gitaros fiesta“ Bistrampolio dvare, kai abiem buvo po 14-15 metų. Buvau jį matęs ir anksčiau, esame atskirai dalyvavę konkursuose ir koncertuose. Pagaliau ėmėme bendrauti, užsimezgė bičiulystė. Kartą susitikę Vilniuje visą savaitę paskyrėme vien muzikavimui kartu ir taip supratome, kad mūsų muzikinė pajauta sutampa. Kai susitinkame, gimsta įvairių idėjų, taip radosi ir šios

vasaros planai.

- Kokias idėjas kartu jau esate įgyvendinę?

J. K.: Aštuonerius metus iš eilės Anykščių rajone, Pavarių kaime, organizuodavome muzikines vaikų stovyklas. Nuo tada, kai susipažinome, prie jų prisidėjo ir Andrius. 2011 m. vasarą įgyvendinome muzikinį projektą „Flamentango“: Lietuvos jaunosios kartos klasikinės ir flamenko muzikos atlikėjai, studijuojantys aukščiausio lygio užsienio menų akademijose ir universitetuose, susirinko, kad parengtų dviejų dalių koncertinę flamenko ir tango muzikos programą. Neįkainojama tai, jog šios komandos narių įgyta studijų patirtimi pavyko pasidalinti ne tik tarpusavyje, bet ir su savo šalies klausytojais – „Kristupo“ festivalyje, įvairiuose Lietuvos miestuose. Po metų pertraukos šią vasarą grįžtame su naujomis idėjomis ir projektu „Confero de Música“.

- Prašyčiau plačiau papasakoti apie projektą „Confero de Música“. Ką reiškia šis pavadinimas?

J. K.: Projekto pavadinime atsispindi pagrindinė jo idėja – lotynų kalbos žodis *confero* reiškia „sujungti“. Mums kilo idėja ne tik sujungti du subtilius instrumentus – flamenko gitarą ir barokinę liutnią, – bet ir visiškai naujai pažvelgti į barokinę muziką, atnaujinti ją flamenko skambesiu. Sujungus šiuos du stilius ir gimė mūsų su Andriumi dueto pavadinimas – „Occo Duo“. Viena inspiracijų buvo ir mano girdėti „Ensemble Kapsberger“ įrašai, kur baroko muzikai visiškai naują skambesį suteikė perkusija. Taigi pamaniau, kad flamenko gitara šiai muzikai taip pat gali suteikti visiškai naujų spalvų.

Planuojame atlikti baroko epochos kūrėjų Gasparo Sanzo, Francesco Corbettos, galbūt Giovanni Paolo Foscari opusus, repertuaro paieškos dar tęsiasi. Pavyzdžiui, G. Sanzo užrašytas melodijas panaudodami kaip tam tikras temas, norėtume jas sujungti į vieną stambesnę kūrinį. Tačiau ir kitų kompozitorių darbai bus atliekami ne įprastai, bet pasitarnaus kaip atspirtis, priemonė aranžuotėms, improvizacijai panaudojant tam tikrus flamenko ritmus.

A. M.: Manau, kad abu instrumentai – flamenko gitara ir barokinė liutnia – labai gražiai vienas kitą papildo. Flamenko gitara yra ritminis instrumentas, kuris gali puikiai praturtinti baroko muzikos skambesį. Flamenkas taip pat turi daugybę skirtingų stilių, kūrinius būtų galima įdomiai pritaikyti duetui su liutnia.

- Tai netradicinis ir Lietuvoje bene visiškai negirdėtas derinys. Kokio publikos priėmimo tikėtės?

A. M.: Manau, svarbiausia ne tai, koku instrumentu ar koki stilių groji, o tai, kiek pats džiaugiesi tai darydamas. Instrumentas yra tik išraiškos priemonė, o tikroji esmė – tai, kas slypi anapus jo. Flamenko gitaros ir liutnios duetas išties įdomus, aš pats nesu girdėjęs nieko panašaus, todėl būtinai reikia išnaudoti galimybę jį parodyti.

J. K.: Tikiuosi, kad padės mūsų studijų metu įgyti įgūdžiai. Jeigu tai, ką darome, yra profesionalu, klausytojas tą intuityviai jaučia, lieka tiesiog mėgautis atlikimu. Žinoma, sėkmės tikiuosi ir dėl to, kad į Lietuvos sceną atnešame tokią naujovę. Kadangi ir man flamenko gitaros bei liutnios dueto dar niekur neteko girdėti, tikimės ne tik būti pirmi,

bet ir pradžiuginti savo šalies publiką.

- Kodėl repertuaro ašimi pasirinkote būtent baroko epochos muziką?

J. K.: Kuo daugiau progų turiu atlikti barokinę muziką, tuo aiškiau suprantu, kokia ji artima džiauziui. Improvizacinės šios epochos muzikos galimybės, lemiamos įvairių pagražinimų ir variacijų, suteikia kur kas daugiau pasirinkimo laisvės nei, pavyzdžiui, klasicizmo epochos muzika, kuri kur kas labiau suvaržyta, įrėminta. Taigi tiek flamenko, tiek baroko muzikos prigimtis yra improvizacinė. Žinoma, to negalima pasakyti apie absoliučiai visą baroko muziką, nes ir ji turi daugybę stilių. Tačiau man barokas pirmiausia siejasi su atlikėjo laisve parodyti savo instrumentinio meistriškumo lygį bei skonį.

- Kada ir kur planuojate rengti „Occo Duo“ koncertus?

J. K.: Koncertuoti ketiname rugpjūčio-rugsėjo mėnesiais, norime, kad mūsų muzika skambėtų ypatingose erdvėse, turinčiose kultūrinių ir istorinių sąsajų: Rėzos kultūros centre Juodkrantėje (rugpjūčio 16 d.), Šv. Kotrynos bažnyčioje Vilniuje („Kristupo“ vasaros festivalyje rugpjūčio 22 d.), Taujėnų dvare Ukmergės r. (rugsėjo 8 d.), VDU auloje Kaune (rugsėjo 14 d.), Frenkelio viloje (rugsėjo 18 d.) ir koncertų salėje „Saulė“ Šiauliuose (rugsėjo 19 d.), Verkių rūmuose Vilniuje (rugsėjo 22 d.), Nidoje (Nacionalinės moksleivių akademijos vasaros sesijos metu). Koncertų bus ir daugiau, tačiau organizaciniai darbai dar vyksta.

- Ką kiekvienam jūsų reiškia grįžimas į Lietuvą?

A. M.: Kuo toliau, tuo grįžimas į Lietuvą man reiškia daugiau. Pirmais ir antrais studijų Ispanijoje metais apie tai visiškai negalvojau. Tačiau trečiaisiais jau pajutau norą per Kalėdas pamatyti sniegą, pabūti miške. Grįžti gera ir dėl artimų žmonių – šeimos, draugų. Tačiau labai didelio prisirišimo prie savo šalies nėra. Nors smagu grįžti žinant, kad flamenko gitaros atlikėjų Lietuvoje nėra – gera parodyti ką nors nauja, galbūt nustebinti.

J. K.: Aš taip pat kuo toliau, tuo labiau jaučiu norą grįžti. Man labai svarbus kalbos klausimas: pradedu vertinti tai, kad savo šalyje, gatvėje galiu girdėti lietuviškai kalbančius žmones. Atsiranda savotiška nostalgija, noras komunikuoti gimtąja kalba. Ne mažiau svarbu su tautiečiais bendrauti ir muzikos kalba, todėl kiekvieną kartą grįždamas į Lietuvą noriu atvežti konkretų projektą, idėją ar naują koncertinę programą. Jau 9 metus organizuojame stovyklas vaikams Anykščių rajone, Pavarių kaime, prieš dvejus metus gimė muzikinis projektas „Flamentango“, šiemet organizuojame naują projektą „Confero de Música“ bei jaunųjų muzikantų vasaros stovyklą „Saluto de Música“.

- Kokias idėjas planuojate įgyvendinti stovyklos „Saluto de Música“ metu?

J. K.: Kadangi praeitais metais stovyklos nerengėme, šiemet bursimės su nauja idėja. Čia taip pat remsimės dviejų stilių – klasicinės ir flamenko muzikos – deriniu. Pasinaudodami juo kaip tam tikra inspiracija, stengsimės ugdyti į stovyklą atvykusių vaikų kūrybiškumą: supažindinę su keletu svarbiausių taisyklių, skatinsime juos improvizuoti ir komponuoti. Vaikus raginsime sukurti po kompoziciją, o gimusius

kūrinėlius įrašime, jų rinkinėlių padovanosime kiekvienam dalyviui. Tai bus priminimas, kad jie šį tą sukūrė, atrado.

Tai taip pat viena priežasčių, dėl ko grįžtu į Lietuvą. Studijuojant Zalcburge mane labai sužavėjo tai, kad jau pirmą pamoką buvau paklaustas, kaip aš pats noriu atlikti konkrečią frazę ar epizodą ir kokią naują kūrinį norėčiau atsinešti į kitą pamoką. Toks skatinimas pačiam priimti sprendimus ir imtis veiksmų, o ne vadovautis tam tikromis nuostatomis, man suteikė naują tiek muzikos, tiek savęs paties suvokimą. Tokių požiūrių norėčiau puoselėti ir stovykloje: siekti, kad vaikai nebijotų būti kūrybiški, ieškoti ir atrasti, dalintis atradimais su kitais. Jau supratau, kokią svarbą tai gali turėti tolesniame gyvenime.

A. M.: Tokia kūrybinė improvizacija labai susijusi su asmenybės laisve. Jeigu jausiesi suvaržytas, drovus, negebi tinkamai atsipalaiduoti, sunku bus tikėtis ir kūrybiškumo. Tad mūsų tikslas ir bus įvairiais būdais šią vidinę laisvę skatinti.

Kūrybinį procesą stovykloje pradėsime nuo paprastų improvizuojamų melodijų, harmonijų bei ritmų. Atliksime ir klasikinius ansamblinius kūrinius, iš kurių vaikai galbūt galės pasisemti pirminių idėjų savo pačių kompozicijoms. Žinoma, savo žiniomis mielai dalinsimės ir mes.

Į būsimą stovyklą žiūriu labai optimistiškai, nes ir man artimas šis mokymo bei dalinimosi džiaugsmas. Tai skatina išeiti iš savo komforto zonos, ko nors naujo išmokyti ne tik kitą, bet ir išmokti pačiam.

- Kokių projektų planuojate ateičiai?

J. K.: Idėjų turime labai daug. Norime ištyrinėti sritis, kurios mums dar nėra taip gerai pažįstamos, tačiau visko iškart neatskleisime. Pasakysiu tik tiek, kad publika tikrai gali tikėtis naujų projektų ir staigmenų.

- Kas kiekvienam jūsų yra muzika?

A. M.: Žodžiais tai apibūdinti labai sunku. Man muzika prilygsta meditacijai – tarsi atsiduri kažkokiam kitame, paraleliniame pasaulyje. „Išjungus“ viską, kas buvo sukaupta per dieną, pasineri į ieškojimus, pasivaikštai intepretacijų labirintuose.

J. K.: Aš galiu pasiremti dažnai cituojamais vokiečių poeto Heinricho Heinės žodžiais: „Kur baigiasi žodžiai, ten prasideda muzika.“

- Ačiū už pokalbį.